

# Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρώπης και οι ελευθερίες του πολίτη

Επιστήμες / Πρόσωπο και Βία

Στέλιος Βασιλειάδης, Θεολόγος, MSc Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών, Υποψ. Δρ Τμ. Θεολογίας Α.Π.Θ.



[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/249ISc7>]

## Ενότητα 4.

### 4.1 Εισαγωγικά

Η ενσωμάτωση του “Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων” στην Σύνοδο Κορυφής της Νίκαιας συνετέλεσε στην ωρίμανση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η “θεσμική ενοποίηση” στον ευρωπαϊκό χώρο διευκολύνει την άρση αδιεξόδων δίνοντας λύση σε σημαντικά προβλήματα αλλά παρ’ όλα αυτά, προχωρά με διαφορετικές ταχύτητες. Η “θεσμική ασυμμετρία”, η οποία παρατηρήθηκε στην πορεία της θεσμικής ενοποίησης, οδήγησε στην δημιουργία του “δημοκρατικού

ελλείμματος”, θέμα το οποίο συζητείτο από την δεκαετία του '80.

Απάντηση στην πρόκληση του “δημοκρατικού ελλείμματος” προσπάθησε να δώσει πρώτα η Συνθήκη του Μάαστριχτ[30] (1991) και έπειτα η Συνθήκη του Άμστερνταμ[31] (1996) με την πρόοδο, η οποία σημειώθηκε ειδικά στην δεύτερη να κρίνεται ως αξιοσημείωτη σε σύγκριση με το παρελθόν.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ αναγορεύει την “Δημοκρατία” και το “Κράτος δικαίου” σε θεμελιώδεις αρχές της Ε.Ε. Το δύσκολο έργο της δημιουργίας του “Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων” ανέλαβε να διεκπεραιώσει η Συνέλευση ως όργανο της Ε.Ε., στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι Κυβερνήσεων, Εθνικών Κοινοβουλίων, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενώ στις εργασίες της Συνέλευσης συμμετείχαν εκπρόσωποι του Δ.Ε.Κ. και του Συμβουλίου της Ευρώπης εκ των οποίων ένας προέρχονταν από το “Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου”.



## 4.2 Οι επιλογές του Χάρτη

Τα θέματα που εξετάσθηκαν ενδελεχώς και ορισμένες φορές προκάλεσαν αναταράξεις στην Συνέλευση ήταν κυρίως : α) η εναρμόνιση του Χάρτη με τους ορισμούς των Συνθηκών, β) η μη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε., γ) η διαμόρφωση ενός αυτοτελούς συστήματος προστασίας των δικαιωμάτων στο πλαίσιο της κοινοτικής έννομης τάξης, δ) η σχέση του Χάρτη με την Ε.Σ.Δ.Α, ε) η

αποφυγή δημιουργίας προβλημάτων που θα καθιστούσαν αναγκαία μια αναθεώρηση του Συντάγματος των Κρατών, και στη) αποφυγή πρόσθετων δημοσιονομικών βαρών.

### **4.3 Το περιεχόμενο του Χάρτη.**

Η Ε.Σ.Δ.Α. αποτελεί την σημαντικότερη πηγή έμπνευσης του Χάρτη αφού το Άρθρο 6 παρ.2 της Συνθήκης για την Ε.Ε. την αναγορεύει σε βασικό έρεισμα για την διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Επίσης, πηγές έμπνευσης του Χ.Θ.Δ. αποτέλεσαν οι συνταγματικές παραδόσεις των Κρατών-μελών της Ένωσης, η νομολογία του Δ.Ε.Κ., οι Κοινωνικοί Χάρτες και ορισμένες Διεθνείς Συμβάσεις.

Στο προοίμιο του, ο Χάρτης αναφέρεται στην κοινή πνευματική και ηθική κληρονομιά της Ευρώπης με βασικό στόχο την προστασία των κοινών αξιών με σεβασμό στην πολιτισμική πολυμορφία των Κρατών.

Ο Χάρτης προστατεύει τρεις κατηγορίες δικαιωμάτων, α)ατομικά, β)πολιτικά, γ)οικονομικά. Η κυριότερη καινοτομία του είναι ότι απομακρύνεται από το πρότυπο κατάταξης των δικαιωμάτων και των προαναφερθέντων τριών κατηγοριών. Ο Χάρτης κατατάσσει τα δικαιώματα σε έξι νέες διαφορετικές ενότητες, οι οποίες αντιστοιχούν σε έξι αρχές-αξίες και συνιστούν τις βάσεις του ευρωπαϊκού θεσμικού και πολιτικού πολιτισμού.

Πρόκειται κατά σειρά για την “αξιοπρέπεια ( Άρθρα 1-5)”, την “ελευθερία (Άρθρα 6-19)”, την “ισότητα ( Άρθρα 20-26)”, την “αλληλεγγύη (Άρθρα 27-38)”, την “δημοκρατία (Άρθρα 39-46)”, και την “δικαιοσύνη (Άρθρα 47-50)”.

**[Συνεχίζεται]**

[30] Άρθρο ΣΤ της Συνθήκης του Μάαστριχτ: «1. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών- μελών της, των οποίων τα κυβερνητικά συστήματα βασίζονται στις δημοκρατικές αρχές. 2. Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που υπογράφηκε στην Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου του 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των Κρατών- μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. 3. Η Ένωση διαθέτει τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της».

[31] Άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση: «1. Η Ένωση βασίζεται στις Αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη. 2. Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών που υπογράφηκε, στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου το 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. 3. Η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της. 4. Η Ένωση διαθέτει τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της και για την επιτυχή εφαρμογή των πολιτικών της.

<http://bitly.com/1QdYG49>